

Täysistunto

Torstai 15.12.2016 klo 10.02—21.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 128/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 20/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 20/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Hassi.

Keskustelu

20.52 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys muuttaa haja-asutusalueiden jätevesimääräyksiä, jotka alun perin annettiin vuonna 2004. Niitä määräyksiä ja niiden määräaika on sen jälkeen muutettu jo kaksi kertaa ja nyt siis kolmannen kerran. Alun perin määräaika, johon mennessä ennen vuotta 2004 rakennettujen kiinteistöjen jäteveden käsittely piti päivittää nykynormeja vastaavalle tasolle, oli vuosi 2014, sitten 2016, sen jälkeen 2018 maaliskuu, ja nyt tällä hallituksen esityksellä sitä myöhennetään vuoden 2019 lokakuun loppuun.

Vuodesta 2004 alkaen sinä vuonna ja sen jälkeen rakennettujen talojen osalta on koko ajan vaadittu asianmukaista puhdistustasoa, eli nämä jatkuvat muutokset koskevat ennen vuotta 2004 rakennettuja taloja haja-asutusalueilla. Tämä muutos perustuu hallitusohjelmaan. Se vapauttaa arviolta noin 200 000 kiinteistöä kokonaan jätevedenpuhdistuksen tehostamisvelvoitteesta, kunnes kiinteistö myydään tai remontoidaan niin perusteellisesti, että sitä remonttia voidaan verrata uudisrakentamiseen. Määräysten piiriin jää arviolta 66 700 kiinteistöä, jotka ovat pohjavesialueella tai korkeintaan 100 metrin päässä vesistöistä. Niiden on saatettava jätevedenpuhdistus nykynormien mukaiselle tasolle lokakuun loppuun mennessä vuonna 2019.

Kunnilla on ollut ja on edelleenkin oikeus vaatia tiukempaa puhdistuksen tasoa, mutta tämän hallituksen esityksen hyväksymisen jälkeen tämä kuntien oikeus koskee vain uusia taloja ja vanhoja taloja vain siltä osin kuin ne sijaitsevat näillä erikseen mainituilla alueilla ja pohjavesialueilla tai korkeintaan 100 metrin päässä vesistöistä. Eli kunnalliset omat ympäristömääräykset näiden rajojen ulkopuolelle jäävistä vanhoista kiinteistöistä syrjäytyvät siihen asti, kunnes kiinteistö myydään tai remontoidaan perusteellisesti.

Tämä tietenkin hidastaa niiden ympäristötavoitteiden toteuttamista, joita haja-asutuksen jätevesienpuhdistuksen tehostamisella tavoitellaan. Haja-asutuksen osuushan vesistöjen fosforikuormituksesta on arvioitu noin 13 prosentiksi vuonna 2014, ja kyseessä on toiseksi suurin kuormituksen lähde maatalouden jälkeen. Typen osalta kuormitus on pienempi, noin 4 prosenttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

Ympäristövaliokunta toteaa, että nyt muutettavia säädöksiä voi tavallisen kansalaisen olla hieman vaikea ymmärtää tämän alueellisen erottelun takia ja sen takia tiedottamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Ympäristövaliokunta pyrkiikin omassa melko perusteellisessa mietinnössään avaamaan mahdollisimman konkreettisesti sitä, mitä tällä säätelyllä tarkoitetaan.

Näihin jätevedenpuhdistuksen tehostamisvaatimuksiin on mahdollista saada myös poikkeus, ja hallituksen esitys helpottaa sitä poikkeamismahdollisuutta nykysäädöksiin verrattuna. Nykysäädöksissä edellytetään sitä, että kuormitus on vähäinen ja tarvittavan puhdistustason saavuttaminen tulisi kalliiksi ja olisi teknisesti vaativaa. Nyt nämä poikkeamisedellytykset muutetaan vaihtoehtoisiksi: jos on huomattavan vähäinen kuormitus tai sitten tulisi kovin kalliiksi, niin voi saada poikkeuksen.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että lukuisat poikkeukset yhdessä sääntelyn epäselvyyden ja normien joustavuuden kanssa voivat soveltamiskäytännössä johtaa perustuslain 20 §:n kannalta ongelmallisen laajaan poikkeamiseen jätevesien käsittelyvelvoitteista. Perustuslakivaliokunta esittikin, että mieluummin pitäisi näiden molempien poikkeamisedellytysten olla voimassa samanaikaisesti kuin vaihtoehtoisesti. Valiokunta kuitenkin säilytti tämän hallituksen esityksen mukaisen vaihtoehtoisuuden mutta korostaa sitä, että poikkeamisperusteita ei ole tarkoitettu sovellettavaksi laajamittaisesti. Poikkeus on aina harkinnanvarainen, ja se myönnetään aina vain määräajaksi, ja poikkeus lakkaa olemasta voimassa, jos sen peruste lakkaa olemasta voimassa.

Ympäristövaliokunta haluaa mietinnössään myös selventää sitä, milloin kuormitus voidaan katsoa huomattavan vähäiseksi. Valiokunta toteaa esimerkiksi, että tällöin voi olla kysymys korkeintaan kiinteistöstä, jossa asuu kaksi henkeä. Jos asukkaita on yli kaksi henkeä ja on vesikäymälä, kuormitusta ei voida pitää vähäisenä, olipa se sitten vakituinen tai vapaa-ajan kiinteistö. Jos sen sijaan on vapaa-ajan kiinteistö ja kuivakäymälä, pääsääntöisesti kuormitusta voidaan pitää huomattavan vähäisenä, ja jos on ulkokäymälä ja kantovesi, koko tätä säätelyä ei sovelleta. Eikä poikkeuksia ylipäänsä tietysti tarvita, jos ennestään lain asettama perustason puhdistusvaatimus toteutuu.

Ympäristövaliokunta korostaa mietinnössään myös sitä, että poikkeusten myöntäminen ei saa aiheuttaa esimerkiksi sitä, että vedenhankintakäytössä oleva pohjavesialue joutuu pilaantumisuhan alaiseksi. Valiokunta toteaa myös, että erityinen ongelma ovat kylämäisesti, tiheästi rakennetut kauempana rannasta sijaitsevat alueet, ja asiantuntijakuulemisissa on tullut esille, että juuri nämä kylätaajamat ovat käytännössä olleet ongelma-alueita silloin kun niissä on puhdistamattomia jätevesiä ja niistä on aiheutunut haju- ja hygieniaritot. Tällöin on kysymys pääosin 60—80-luvulla rakennetuista taloista, joissa jätevesijärjestelmä on pelkkä saostuskaivo, josta putki johtaa naapurien väliseen ojaan.

Valiokunta toteaa, että jätevesien käsittelyssähän ei ole kysymys pelkästään vesistöjen rehevöitymisen torjunnasta vaan myöskin ihmisille suoraan aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisemisestä. Kuten jo totesin, valiokunta korostaa sitä, että on välttämätöntä tämän lain toimeenpanon onnistumisen kannalta, että olemassa olevat ohjeet ja oppaat päivitetään ja että koulutusta ja muuta neuvontaa järjestetään riittävästi eri puolilla maata ja että tämä valtakunnallinen neuvontatoiminta antaa yhdenmukaista viestiä eri puolilla maata, ja että tämä edellyttää huomattavaa panostusta neuvontaan ja ohjaukseen, senkin takia, että nämä ratkaisut ovat kiinteistökohtaisia.

Valiokunta myös korostaa sitä, että on keskeistä varmistaa, että ne tekniset ratkaisut, joilla puhdistus toteutetaan, toimivat myös tosiasiallisesti. Valiokunta edelleen korostaa si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

tä, että nämä määräykset ovat teknologianeutraaleja. Ratkaisut voivat perustua käymäläjätteen ja harmaiden vesien erotteluun, jolloin näitä käymäläjätteitä sisältäviä jätevesiä ei lainkaan muodostu, tai sitten käymäläjätevedet johdetaan erikseen umpisäiliöön, joka tyhjennetään erikseen, tai sitten on kuivakäymälä, tai sitten jos kaikki jätevedet käsitellään yhdessä, kysymykseen voi tulla maahanimeyttämö, maasuodattamo tai laite- eli pienpuhdistamo.

21.02 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Hassille hyvästä esittelystä. Tämän lakiesityksen tavoitteena oli yksinkertaistaa ja selkeyttää näitä jätevesiasioita, ja valiokunta oli kieltämättä haastavan tehtävän edessä. Tätä on vuodesta 2004 asti käsitelty. Tehtävä oli vaikea. Tässä on kaksi vastakkaista asiaa ikään kuin vaakakupissa, toisella puolella ympäristöarvot, vesiensuojelu ja sitten taas toisella puolella lainsäädännön ja näiden vaatimusten hyväksyttävyyden ja ymmärrettävyyden: kansalaiset monelta osin kokivat tuhansien eurojen investoinnit ylimitoitettuina. Nyt tässä hallituksen esityksessä on tasapainoilu näiden kahden lähestymistavan välillä, ja tulos on tämä. Uskon, että tällä päästään eteenpäin ja kansalaiset toivottavasti saavat nyt sitten sitä informaatiota, että vuoden 2019 syksyllä laitteet ovat siinä kunnossa kuin niiden pitää olla.

21.04 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kuten lain lähetekeskusteluvaiheessa totesin, on oikeus ja kohtuus, että tämä maaseudulla asuvien ihmisten kurjistamista lieventävä lakiesitys etenee. Esitys ei suinkaan ole täydellinen. Järkeä voittaa vain osittain, mutta silti täytyy kiittää hallituksen esityksestä ja valiokunnan tekemistä muutosehdotuksista. Toivon, että täällä salissa kaikki voisivat olla yhtä iloisia tästä laista kuin perussuomalaiset ovat: hallitus nyt kuitenkin kohtuullistaa tätä surullista, maaseudun ihmisiä vuosia huolestuttanutta jätevesilakia. Yksi keskeisimmistä tavoitteistamme ennen vaaleja oli saada kohtuullisuutta tähän lakiin.

Arvoisa puhemies! Haluan esittää ihmetykseni vihreiden ja ruotsalaisen kansanpuolueen vastalauseesta. Maaseudulla on aina asuttu ja nykyään asutaan paljon vähemmän kuin ennen. En käsitä vastalauseen saivartelua metreistä ja mittauskohdista, kun periaatteessa tässä ollaan vain lieventämässä edellisen hallituksen säätämää epäreilua lakia. Kun ei huomattu virheitä ajoissa, niitä täytyy pystyä korjaamaan jälkikäteen.

Myöskin sosialidemokraattien tekemä vastalause on eriskummallinen. He kantavat vastalauseessaan huolta kansalaisten eriarvoistumisesta. Onko se nyt sosialidemokratian ydin, että kun lainsäädännössä on tehty virheitä ja ihmiset ovat niistä kärsineet, niin virheitä ei saisi korjata tasapuolisuuden kannalta vaan kurjuus pitäisi maksimoida siten, että muutkin ihmiset joutuvat siitä kärsimään?

21.05 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on varsin ongelmallinen muun muassa kansalaisten tasavertaisuuden, lainsäädännön ja ympäristöhallinnon uskottavuuden, ennakoitavuuden ja selkeyden sekä ympäristön ja terveystieteiden näkökulmasta. Kuten täällä on jo todettu, alkuperäiset säädökset on tehty 2004 ja niitä on muutettu 2010, 2014 ja lisäksi tätä määräaikaan toimenpiteiden toteuttamiselle on siirretty useita kertoja. Se, mitä me olemme omassa vastalauseessamme sanoneet, että tämä asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan, on sama tulkinta, jonka myös perustuslakivaliokunta on omassa lausunnossaan tehnyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

Tällä lailla on pyritty, kuten siinä sanotaan, selkiyttämään ja kohtuullistamaan tätä lainsäädäntöä. Tärkeänä perusteluna sanotaan, että kysessä on hallitusohjelman kirjaukset, ja niiden kanssahan me sitten jouduimme painiskelemaan tuossa valiokunnassa: kun hallitusohjelmaan on nämä kirjaukset tehty, niin sen mukaan mennään. Kuitenkin valiokunta yksimielisesti ilmoitti, että selkiyttäminen ei ole toteutunut. Tästä syystä valiokunta on sitten avannut monia asioita ja pyrkinyt tulkitsemaan, mitä tässä laissa tarkoitetaan. Valiokunnan mietinnössä — kuten luette siitä — valiokunta kuitenkin painottaa, että lainsäädännön muuttaminen jälleen saattaa käytännössä tehdä lainsäädännön ymmärtämisen kansalaisten kannalta hankalaksi.

Tässä aivan erityinen ongelma on se, että kuntien tiukemmat säädökset suurelta osin syrjäytyvät. Kansalaiset ovat tottuneet siihen, että tietyissä kunnissa toteutetaan tietynlaisia lainsäädäntöä, mutta tämän lain voimaan tultua nämä ympäristönormeiltaan tiukemmat säädökset kumoutuvat. Ja tämä on siinäkin mielessä aika erikoista, kun esimerkiksi maankäytön osalta ollaan hyvinkin paljon perusteltu sitä, että kunnille pitää tulkintavaltaa antaa — tietysti lainsäädäntövaltaa ei ole kunnilla — että kuntien päätösvaltaa pitää lisätä sen vuoksi, että kunnissa tiedetään, mikä siellä on parasta. Nyt tässä ollaan menossa toiseen suuntaan: kunnilta otetaan se valta pois, joka niillä on jo ollut.

Kunta ei saa päättää, että perustason puhdistusvaatimus voitaisiin ulottaa taajamiin, jotka ovat yli 100 metrin päässä rannasta tai eivät ole pohjavesialueella. Tähän monet asiantuntijat kiinnittivät huomiota, koska meillä on paljon sellaisia kuntakeskittymiä, joissa ovat puhtaan veden kaivot ja likakaivot lähellä toisiaan, ja nyt on todella pelkoa siitä, että tällaisilla taajama-alueilla sitten myöskin ihmisten terveys on uhattuna. Ihmettelen todellakin, ettei tällaisissa asioissa luoteta kuntiin ja anneta kunnissa päättää siitä, mikä on siellä terveyden ja ympäristön kannalta parasta.

Paljon keskustelua herätti myös se kysymys, että kun tässä laissa nämä perustason puhdistusvaatimukset on kiinteistöllä, joka on korkeintaan 100 metrin päässä rannasta, niin lasketaanko tuo matka sitten siitä purkuputkesta, josta se likavesi tulee, vai lasketaanko se talon seinästä. Tässä aika monet asiantuntijat — ja uskallanpa sanoa, että enemmistö myöskin valiokunnan jäsenistä — olisivat mielellään ymmärtäneet asian niin, että matka lasketaan purkuputkesta, mikä on ihan loogista ja luonnollista, mutta tätä ei kuitenkaan muutettu sitten lainsäädäntöön.

Sitten ehkä toinen sellainen erikoisuus myöskin, joka jäi tänne lakiin, on se, että kun kunnat voivat näitä poikkeuksia myöntää niille kiinteistöille, jotka ovat tämän 100 metrin määrämatkan sisällä tai pohjavesialueella, niin tämä merkintä lakiin, lain kirjain, jäi hyvin tulkinnanvaraiseksi. Tätä nyt sitten myös valiokunta omassa mietinnössään on pyrkinyt selkiyttämään ja mielestäni parempaan suuntaan. Mutta joka tapauksessa ongelmaksi jää se, että hyvin erilaisia tulkintoja eri kunnissa voidaan tehdä siitä, minkälaiset taloudelliset edellytykset täytyy olla, jotta vaaditaan tämä perustason puhdistaminen, ja minkälainen tuo jäteveden määrä sitten tässä tilanteessa on.

Itse asiassa, kun sosialidemokraatit esittävät tämän lakiehdotuksen hylkäämistä, se perustuu juuri siihen, että ne ongelmalliset asiat, jotka on koettu tässä lainsäädännön toteuttamisessa ongelmiksi, voitaisiin jo nykylain pohjalta korjata, kun kunnilla olisi riittävästi tietoa siitä, millä tavalla sitten sinne kiinteistöille annetaan tietoa ja tämä informaatio myös sitten oikealla tavalla kansalaisille annettaisiin. Eli itse asiassa ei ole ollut minkäänlaista syytä lähteä korjaamaan nyt voimassa olevaa lainsäädäntöä, päinvastoin, nyt on saatettu kansalaiset todellakin eriarvoiseen asemaan: niitä on palkittu, jotka ovat jääneet odotta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

maan, että kun tarpeeksi tässä kritisoimme ja valitamme, niin meidän ei tarvitse tehdä mitään. Tällä on merkitystä myöskin tällaisen yleisen lainkuuliaisuuden kannalta. Tästä virkamiehet ovat kertoneet meille, että kansalaiset joissain tilanteissa sanovat, että kyllä tämä vielä muuttuu, ei meidän tarvitse tehdä mitään. Korostan vielä sitä, että kaikki mahdollisuudet järkevään toimintaan myös niissä asioissa, joita on pidetty kohtuuttomina tällä hetkellä, ovat olleet mahdollisia jo tämän lain pohjalta.

21.13 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä nyt käsittelyssä olevalla niin sanotulla jätevesiasetuksella on pitkä historia. Vaikka historia on pitkä, se ei silti ole kovin kaan kunniakas.

Asetus on koettu, ja se on ollut matkansa varrella monelle sen kohteelle kohtuuton. Useimmiten asetus on koettu kohtuuttomaksi juuri niissä kohteissa, joissa sen positiiviset vaikutukset ympäristönkin kannalta olisivat olleet pienet, elleivät peräti olemattomat. Hyvistä aikomuksista huolimatta asetus on sisältänyt paljon ongelmia, ja siksi sen mukaisen sääntelyn voimaantuloaika on muutettu jo kahteenkin otteeseen. Nyt se on ollut vuosi 2018.

Tämän nyt käsissämme olevan esityksen lähtökohtana on pääministeri Sipilän hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan hajajätevesisäätelyä tulee selkeyttää ja kohtuullistaa. Kirjauksen mukaan herkillä alueilla, rannoilla ja pohjavesialueilla, noudatetaan kuntien ympäristönsuojelumääräyksiä ja puhdistuksen on oltava tehostettua vuoteen 2019 mennessä.

Arvoisa puhemies! Käytännössä tämä esitys vapauttaa noin 200 000 kuivan maan kiinteistöä jätevesiasetuksen kiristykseltä siihen saakka, kunnes kiinteistö mahdollisesti myydään tai siihen tehdään rakennuslupaa vaativa perusteellinen remontti. Jatkossa asetus koskee noin 67 000:ta kiinteistöä, jotka sijaitsevat herkillä alueilla. Mielestäni tämä raja on nyt se, mikä sen olisi jo alun perinkin pitänyt olla. Asetuksen vaatimukset olisi pitänyt heti kohdistaa rannoille ja tärkeille pohjavesialueille, mistä asetuksen peräänkuuluttamat ympäristöhyödytkin ovat saavutettavissa. Asetusta ei tarvita pelottelemaan ja tuottamaan kustannuksia mökinmummoille metsien keskellä. (Vastauspuheenvuoropyyntöjä)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on muutama edustaja teitä paikalla, ja jokaisella teistä, jotka osallistutte keskusteluun, on myös varsinainen puheenvuoro. Sen takia mennään nyt varsinaisten puheenvuorojen mukaisessa järjestyksessä.

21.15 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nykyinen haja-asutusalueita koskeva jätevesiasetus on aiheuttanut erittäin paljon epäselvyyksiä ja tulkinnanvaraa tässä vuosien varrella. Nyt hallituksen esityksen tarkoituksena on, että haja-asutuksen talousjätevesien kiinteistökohtaista käsittelyä koskevaa sääntelyä kohtuullistetaan ja myöskin selkeytetään eräiltä osin. Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja edustaja Hassi esitteli ympäristövaliokunnan mietinnön hyvinkin perusteellisesti. Olennaista tässä hallituksen esityksessä on, että nyt asetetaan 100 metrin raja, siis rakennuksen ulkoseinästä vesistöön, rakennus kauempana kuin se 100 metriä. Toinen asia on, että asetetaan perustaso. Enää ei ole yksityiskohtaisia puhdistusvaatimuksia kiinteistön talousvesien käsittelyjärjestelmälle asetettavissa, ei suunnittelussa eikä rakennettaessa niitä järjestelmiä, vaan määritellään perustaso, joka rakennuksen on täytettävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

Kieltämättä, valiokunta kun kuuli asiantuntijoita, tuli jonkun verran viestiä myöskin siitä, että tämä hallituksen esitys saattaa aiheuttaa myöskin epäselvyyksiä kunnissa, miten sitä tulkitaan, mutta tietysti tiedottaminen on tässä avainasemassa. Tärkeintä kuitenkin on se, että nyt selkiytetään nykyasetusta, mikä on olemassa, ja mennään eteenpäin. Uskon itse, että myöskin ihmiset tulevat erittäin tyytyväisiksi haja-asutusalueilla.

Tietysti sen osalta, mihin edustaja Myller jo viittasi, myöskin itse henkilökohtaisesti katson, kun asetetaan tämä 100 metrin raja ja se katsotaan rakennuksen ulkoseinästä, (Puhemies koputtaa) että kyllä se jätevesiputken pää ennemminkin ratkaisee sen puhdistuksen, sen miten sieltä putken päästä tulee, eikä se ulkoseinä varsinaisesti. Mutta koska enemmistö oli sitä mieltä, että rakennuksen ulkoseinä (Puhemies koputtaa) on parempi ja myöskin hallitus on lähtenyt tästä, niin päätetään siten.

21.18 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Äsken esittelin puheenjohtajana valiokunnan mietinnön, nyt esittelen oman näkemykseni tästä asiasta. Olen yhdessä edustaja Adlercreutzin kanssa allekirjoittanut vastalauseen, jossa esitämme kolmeen mielestäni huonoimpaan pykälään muutosta. Hallituksen esitystä pidän erittäin ongelmallisena ihan samoista syistä kuin mitä edustaja Myller jo tässä esitteli. Toteaisin myöskin sen, että asiantuntija-kuulemisessa Suomen ympäristökeskus toi esille sen, että säädöksiä ja niiden ymmärrettävyyttä koskeva tutkimus osoittaa, että erityisesti laveasti kirjoitetut poikkeukset ja jatkuvat muutokset itse asiassa lisäävät byrokratiaa, kun ne epäselkeyttävät asioita kaikkien kannalta.

Mutta tosiaan tämäkin asia, minkä edustaja Torniainenkin mainitsi, että hallituksen esityksessä kriteeriksi asetetaan se, kuinka kaukana rakennuksen seinä on vesistöä, on mielestäni epäloogista. Vastalauseessamme esitetään, että jos purkuputken pää on lähempänä kuin seinä, niin silloin sen, joka on lähempänä, etäisyys vesistöä ratkaisee.

Toinen ongelma on se, että silloin kun mennään yli 100 metrin päähän rannasta eikä olla pohjavesialueella vaan esimerkiksi kylämaisen asutuksen alueella, jossa on vanhaa asutusta ja huonot jätevedenpuhdistukset tai ei jätevedenpuhdistusta ollenkaan, kunnilta viedään valta säädellä. Tämä on mielestäni erittäin huono asia, ja sen takia esitän, että kunnilla tämä valta säilytetään koko alueellaan.

Kolmanneksi esitän yhdessä edustaja Adlercreutzin kanssa sitä, että nämä poikkeamisvaatimukset säilytetään rinnasteisina niin kuin nykyisin eli siinä tapauksessa, kun on (Puhemies koputtaa) huomattavan vähäinen kuormitus ja tulisi kalliiksi vaatimusten mukainen puhdistus, poikkeus olisi mahdollinen.

21.20 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! En oikeastaan ymmärrä sitä, että haukutaan vastalauseen tekijöitä saivartelusta, kun he puhuvat tästä 100 metrillä. Mielestäni edustajat Torniainen ja Hassi tässä hyvin kuvasivat jo sen, että se on ongelmallista. Jos minulla on 80 metrin purkuputki ja se on 20 metrin päässä vesistöä, niin on aika lailla kummallista ajatella, että se matka lasketaan talon seinästä. Siinä mielessä pidän kyllä sitä arvostelua saivarteluna enkä sitä, että todellakin tähän metrimääräiseen epäkohtaan ollaan kiinnitetty huomiota.

Toisaalta kummastuttaa se, että vaikka keskustapuolueessa on ollut kova into siihen, että kunnilla pitää olla enemmän mahdollisuutta kaavoituksen ratkaisemiseen, (Hannu Hoskonen: Totta!) niin tässä kohtaa sitten kunnilta ollaan viemässä se mahdollisuus käyttää sitä paikallista osaamista ja tuntemusta. Tällä lakiesityksellä kunnilta viedäänkin se valta. Sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

nä mielessä tämä on tosi ponnekas paikkaus siihen, mikä aikanaan keskustapuolueen kannatuksen eduskuntavaaleissa romahdutti, mutta nyt ammuttiin vähän yli. Tällä kohtaa vietiin kunnilta nyt sitä omaa päätäntävaltaa.

Mitä tasavertaisuuteen tulee, niin tietysti olisin henkilökohtaisesti toivonut ja varmasti saatan tulla tekemään lausumaehdotuksen, että mahdollistettaisiin se, että kunnilla olisi mahdollisuus yhdenvertaistaa ja tehdä tämä tasapuoliseksi niille ihmisille, jotka ovat jo tehneet nämä investoinnit tätä lakia jyrkemmillä ja tiukemmilla säädöksillä — antaa korvauksia niille mummoille ja papoille, jotka tekivät sen investoinnin silloin sen ensimmäisen lain voimassa ollessa — ja että valtio sitoutuu maksamaan nämä korvaus- ja kohtuulistamisasiat näille (Puhemies koputtaa) kuntalaisille.

21.22 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen mukaan... Nyt ollaan puhuttu näistä poikkeuksista, ja on totta, että siellä on paljon poikkeuksia, mutta asia ei todellakaan ole aivan mustavalkoinen. Jos otetaan se toinen näkökulma eli tällainen sosiaalinen näkökulma, niin kunnilla on mahdollisuus myöntää lupa, siis kunnan toimivaltainen viranomaisen voi hakemuksesta myöntää luvan. Millä perusteella kunnan viranomaisen voi myöntää luvan — ei ole siis pakko myöntää mutta voi myöntää? Siellä on sosiaalisia perusteita, joita ovat esimerkiksi korkea ikä, pitkäaikainen työttömyys, sairaus tai muu näihin rinnastettava sosiaalinen suorite-este. Minun mielestäni se on kansalaisten kannalta hyvä, jos tällainen mahdollisuus luodaan (Riitta Myller: On se nytkin!) ja annetaan viideksi vuodeksi. Se on siellä edelleen, ja minun mielestäni se on oikein hyvä, vaikkakin tunnustan sen, että se ei ole ympäristön kannalta ongelmaton. (Riitta Myller: Se on jo nyt!) — Niin, mutta se on edelleen tässä laissa olemassa, 150 d §, eli ei tämä nyt joka suhteessa ole niin moitittava kuin esimerkiksi edustaja Myller nyt hieman antaa ymmärtää.

Mutta minä myönnän, että tämä on kompromissi, joka on tehty erilaisia lähestymistapoja yhteen sovitellen. Lähtökohta, niin kuin edustaja Hassi sanoi, ei ole meillä helppo, koska tässä nyt ikään kuin paikataan sellaista, joka on jo aikaisemmin tehty, ja joudumme tekemään sitten kompromisseja. Kun menee aikaa eteenpäin, tehdään näitä peruskorjauksia, niin kyllä tällä positiivisia vaikutuksia on ympäristöön, (Puhemies koputtaa) mutta se tulee nyt sitten pienellä viiveellä.

21.24 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tässä ympäristönsuojelulain muuttamisesityksessä saadaan loppuun se pitkä, arvoton näytelmä, joka alkoi vuonna 2004. Silloinhan säädettiin ensimmäisen kerran tästä, lakitasolla yritettiin viedä asiaa läpi, korjata niitä aikanaan tehtyjä esityksiä siitä, miten maaseudun asujien talojen jätevesiä käsiteltäisiin. On nimittäin aivan käsittämätön näytelmä tämä farssi, mikä tämän asian ympärillä on käyty. Se, että se saadaan nyt loppuun, on erittäin hyvä asia. Täydellinenhan tämä esitys ei vielä kukaan ole, mutta on hyvä, että se saadaan loppuun. Ja pankaa merkille, arvoisat edustajakollegat, myös se, että tässä asiassa päästään nyt sille tasolle, mitä Suomen perustuslaki sanoo: kansalaisille määrättävistä velvoitteista tulee määrätä lailla, ei asetuksella eikä ympäristöministeriön ohjeilla, vain lainsäädännöllä ja tarkasti lailla. Tässä mennään nyt sille linjalle, mitä tervehdin suurella ilolla. Tämä kun olisi aikanaan älytty ja kunnioitettu ihmisten mielipiteitä, niin oltaisiin paljon pitemmällä.

Edelleenhan tähän lakiesitykseen jää tällainen kunnan harkinta, voidaanko myöntää poikkeuksia, esimerkiksi edustaja Kiurun jo mainitsemilla tavoilla, vanhuuden, sairauden, työttömyyden tai jonkun muun perusteen nojalla, tai esimerkiksi henkilölle, jolla on muut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

to vaikka nyt sieltä maaseutuasuunnosta omistamaansa kaupunkiasuntoon tai keskustaajamaan, annetaan totta kai poikkeus, niin että isoa remonttia ei tarvitse tehdä, ja jos sitten sen hänen talonsa joku ostaa ja siihen muuttaa asumaan ja tekee remontin, niin siinä yhteydessä asiat laitetaan kuntoon. Elikkä järki tässä asiassa on voittanut.

Se, että tämä arvoton näytelmä kesti näin pitkään, jääköön Suomen historiaan esimerkkinä lainsäädäntöhankkeesta, jolla lähdettiin maaseudun ihmisen asumista kallistamaan, tekemään kalliimmaksi sillä perusteella, että saataisiin maaseutu autioitettua. Sehän tässä takana oli.

Ja kun katsoo sitten tämän lakiesityksen vaikutuksia Itämeren suojeluun — sehän oli kuitenkin se suurin asia, kun tätä lakiesitystä aikanaan lähdettiin viemään, Itämeren suojeluhan tässä oli se ykkösnumero, johon vedottiin kaikissa juhlapuheissa ja kaikissa poliittisissa puheissa, että nyt pitää suojella Itämerta — niin onko tällä suojeltu Itämerta yhtään? Ei sitten pätäkän vertaa, eikä tulla suojelemaan koskaan tämän jälkeenkään. Minä olen sanonut joskus vähän huumorilla, että on sillä Ilomantsin Naarvan mummollla se pissa-aine kyllä valtavan väkevää. Kun on siellä Naarvan vaaralla asumassa omakotitalossa, normaallit aamuaskareet suorittaa vessanpönttöön ja sen jälkeen sitten vetää narusta ja sitten se aine imeytyskenttien kautta menee maaperään, niin olen ihan satavarma, että koskaan, ikinä maailmassa, kyseisestä tuotteesta ei mene yhtään milligrammaa, ei minkään lajin aineita, Itämereen, ei koskaan. Mutta katsokaapa, mitä tapahtuu esimerkiksi Pukinmäen jätevedenpuhdistamolla, joka keväinen näytelmä: kun kevät tulee ja täälläkin viemärijärjestelmät vuotavat kuin seula — se on kaikissa kunnissa ja kaikissa kaupungeissa normaalia — niin Pukinmäen jätevedenpumppaamosta avataan luukku ja — olen pari kertaa siitä keväällä kävellyt ohi, ja sattumoisin juuri sillä hetkellä nämä luukut avattiin, ja voin vakuuttaa teille, hyvät ystävät, että kokemus ei ollut miellyttävä, ei hajuaistille eikä silmille, sitä ihteään kellui Vantaanjoen pinnassa paljon, ja haju oli mieliin jäävä — siitä menee kaikki tavarat suoraan Itämereen, ihan kaikki, satojatuhansia kuutioita sitä ihteään menee suoraan Itämereen. Ja Naarvan mummon pissasta ei mene milligrammaakaan koskaan, ikinä maailmassa.

Suomen perustuslaissa on tämmöinen niin sanottu suhteellisuuspykälä, että se lainsäädäntö ei voi olla suhteetonta eli säädetyn asian pitää olla oikeassa suhteessa siihen tavoiteltuun päämäärään nähden. Näinhän perustuslaissa sanotaan. Tässä jätevesiasiassa ei ole suhteellisuudentajulla ollut viimeisen 20 vuoden aikana mitään tekemistä — järjettömyyden huippu, jota on yritetty pyöritellä, tavoitteena vain ja ainoastaan maaseudun ihmisten elämän tekeminen niin kalliiksi, että sitten sieltä joutuu muuttamaan pois, ja lopputulos on sitten se, että Suomi keskittyy tänne etelään. Tämä on yksi miljoonasta keinosta, ei ainoa keino, yksi miljoonasta keinosta.

Ja, arvoisa herra puhemies, sanon vielä hyväksi lopuksi sen, että älköön koskaan toistuko tämmöinen arvoton näytelmä enää Suomen lainsäädäntöhistoriassa. Tällä hetkellä on vireillä ympäristöministeriössä sellainen uusi hulluus, jonka nimi on viheryhteys. Sitä ollaan ajamassa kivin ja kirvein maakuntakaavoihin. Kontiolahden kunnan alueella on parhaillaan menossa Kontioniemen asemakaava, joka perustuu paikallisen maakuntaliiton laatimaan maakuntakaavaan ja sitten tietenkin yleiskaavaan, jonka kunta on laatinut. Nyt siellä viheryhteys ja rakennuskiellot kuulemma haittaavat sitten kaavan toteutumista, kaava ei etene ja rakentaminen seisoo. Kun katsoo lentokoneesta Pohjois-Karjalan kohdalta, niin Kontiolahden kunta saattaa mennä silmien ohi huomaamatta, kun kaikki on sitä samaa vihreää merta. Tämän takia toivon, arvoisa herra puhemies, että näissä asioissa saavutet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

taisiin joskus se maalaisjärki tällä tavalla, millä nyt on tätä jätevesiasetusta hoidettu. Tämä on niin järjetön homma, että alkää koskaan Suomen historiassa tällaista tehkö enää. Jätevesiasetuksen murheellinen loppu on nyt meillä käsissä. Se on tässä minulla paperinipussa lakiesityksenä ja ympäristövaliokunnan mietintönä. Tunnen suurta surua maaseudun ihmisten puolesta, että tämmöinen pelleily on maaseudun ihmisille heitetty nenän eteen syyttä suotta, ilman minkäänäköistä järkeä, ilman minkäänäköistä tavoitetta suojella Itämeren. Tavoite oli vain maaseudun autioittaminen, onneksi siinä ei vielä onnistuttu, mutta mikäli ympäristöministeriötä vähänkään tunnen — viittaa tässä äsken mainitsemaani viheryhteyteen — niin näköjään uutta täkyä on koukussa, ja nyt riippuu sitten meistä politikoista, onko meillä tässä talossa järkeä asettaa virkamiehille jonkunasteinen tulppa, että tämä järjettömyys loppuu tässä maassa, ettei koskaan enää niin käy kuin tässä ympäristöministeriön maaseudun jätevesihankkeessa on käynyt. Tämä on varoittava esimerkki, ja toivon mukaan se tulee jäämään viimeiseksi.

21.30 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, että edustaja Hoskonen sitä alkuperäistä jätevesiasetusta noin kovin sanoin soimaa, kuvaa jopa, että sen tavoite olisi ollut autioittaa maaseutu asukkaista. Muistakaamme nyt kuitenkin, että sen vuonna 2004 säädetyn alkuperäisen asetuksenhan säati Vanhasen hallitus. Että siihen nähden tämä keskustalaisen edustaja Hoskonen arvostelu oli yllättävän kovaa. (Hannu Hoskonen: Minä kerron kohta, miksi se on!)

Tässä keskustelussa on vuosien varrella kovin usein vedottu mökinmummoihin. Jos mökinmummoilla tarkoitetaan erityisesti iäkkäitä ihmisiä, niin jo aikaisemmissa vaiheissahan on tästä velvoitteesta kokonaan vapautettu ne ihmiset, jotka ovat täyttäneet 68 viimeistään maaliskuussa 2011. Jos niillä mökinmummoilla tarkoitetaan ihmisiä, jotka asuvat tämmöisissä perinteisissä mummonmökeissä, missä on ulkokuusi ja kantovesi, niin näitä kiinteistöjähän nämä jätevedenpuhdistusmääräykset eivät lainkaan koske. Eli tämä valitus mökinmummojen kurjasta kohtelusta on nyt kyllä hieman vääriin osuvaa arvostelua.

Mitä tulee sitten siihen, ketkä hyötyvät jätevesien paremmasta puhdistuksesta, niin kyllä siitä hyötyvät eniten näiden alueiden asukkaat itse. — Enpä taida 20 sekuntiin saada mahtumaan, joten siirryn pönttöön. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Kuten jo aikaisemmissa puheenvuoroissani totesin, monet ympäristövaliokunnan kuulemat asiantuntijat, muun muassa kunnat ja Kuntaliitto, totesivat, että erityisen ongelmallisiksi nyt tämän muutoksen jälkeen jäävät ne alueet, joissa on tiheää, kylämäistä asutusta yli 100 metrin päässä rannasta. Valiokunnan mietinnössä todetaan, että määrällisesti tällaista haja-asutusta on eniten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan alueilla, missä vesien ekologisen tilan parantamisen tarve on suurin ja kuormituksen päätyminen suoremmin vesistöön on todennäköisintä. Eli juuri sellaisilla alueilla, missä asukkaat eniten itse selvimminkin hyötyisivät siitä, että jätevedenpuhdistusnormit säilytettäisiin nykyisellään, hallitus poistaa vanhojen kiinteistöjen, suuren osan, osalta nämä normit, siihen asti kunnes nämä kiinteistöt myydään tai sitten peruskorjataan niin perusteellisesti, että se vaatii rakennusluvan ja voidaan rinnastaa uudisrakentamiseen. — Oikeastaan tässä tuli nyt sanottua se, mitä halusin vielä sanoa.

21.34 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Kun tässä on käyty keskustelua, niin haluan vielä täsmentää sen, että nykyisissä rakennuksissa, kun kiinteistö sijaitsee vesistöä kauempana kuin 100 metriä elikkä sen rakennuksen ulkoseinä, jätevesijärjestelmä tulee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

saattaa perustason puhdistustasoa vastaavaksi, kun kiinteistössä tehdään rakennusluvan vaativia uudisrakentamista vastaavia rakennustöitä. Jos siellä ei tehdä niitä uudisrakentamiseen verrattavia rakennustöitä, niin siellä ei tarvitse tehdä mitään. Sitten taas enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöstä olevan kiinteistön talousjätevesien käsittelyjärjestelmä tulee saattaa vastaamaan perustason puhdistustasoa vastaavaksi 31.10.2019 mennessä.

Kun täällä keskusteluissa on tullut esille, että kunnat eivät voisi vaikuttaa asioihin, niin kyllä tosiasia on, että hallituksen esitys ei muuta uuden rakennuksen rakentamista koskevia jätevesivaatimuksia. Jos kyse on uuden rakennuksen rakentamisesta, kiinteistön jätevesijärjestelmän tulee täyttää perustason puhdistusvaatimus, ja jos kunta on antanut ympäristönsuojelumääräyksiä, on puhdistusta, sitä tasoa, nostettava niiden edellyttämään ankarampaan tasoon. Tämä on tosiasia.

Sitten vielä haluan sanoa ihan sen, että koska tässä on kuitenkin niitä mahdollisesti tulkittavia asioita, niin tähän tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, miten siellä kunnissa sitten toimitaan. Kyllä kunnat voivat myöskin vaikuttaa siihen, kun poikkeuksia annetaan ihmisille, niissä on paljon mahdollisuuksia kunnalla vaikuttaa. Mutta toivon, että niissä sitä soveltamista myöskin noudatetaan, ja siinä saattaa olla pieniä (Puhemies koputtaa) epäselvyyksiä.

21.36 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Niin, kuten totesin, esityshän ei ole täydellinen, se on kompromissi, ja eräs osa sitä epätäydellisyyttä on juurikin tämä, että määräykset koskevat uusia rakennuksia. Eli lähtökohtaisesti tässä kuitenkin korjataan ongelma, jota ei edes ole varsinaisesti olemassa.

Tässä edustaja Hoskosen puheenvuorossa tuli esille mielenkiintoisia yksityiskohtia. Sanotaan, että tieto lisää tuskaa, ja kyllä se mielestäni on aika tuskallista kuunneltavaa, jos tätä lakiesitystä alun perin perusteltiin Itämeren suojelulla. Tietysti on helppo ymmärtää järjetöntä lakiesitystä, jos sen perustelun lähtökohta on jo sinällään ollut järjetön, silloinhan se asettuu järkeviin uomiinsa. Onneksi en ollut tätä perustelua itse kuuntelemassa silloin eduskunnassa. Kyllä se on niin, että kaikkien mökinmummojen jätevesijärjestelmiä valtavasti enemmän Itämeren kannalta on merkitystä sillä, että Venäjä, erityisesti Pietari alueena, kantaa vastuunsa omien jätevesiensä puhdistuksesta, kuten nyt ovat vuosia myöhemmin tehneetkin suomalaisten ja EU:n rahoilla.

Myöskin tämä Hoskosen huomio näistä muista ministeriön valmistelussa olevista vihreysasioista kannattaa panna merkille. Tämä liiallinen vihreys on vain saatava ulos lainsäädännöstä.

21.37 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä laki on ollut 15 vuotta erilaisissa käymistiloissa, ja nyt sitten toivon mukaan tämä on näitä viimeisiä käsittelyjä niin että tätä ei lähdetä enää tämän jälkeen muuttamaan. Vaiheet ovat olleet kyllä moninaiset ja rikkaat. Tässä on taustalla kuitenkin tärkeä asia: vesistönsuojelu. Meret ja järvet ovat meille erittäin tärkeitä, ja niistä haluamme nauttia.

Joitakin kohtia ottaisin esille:

Ensimmäisenä nämä poikkeamistapaukset. Nämähän ovat aina harkinnanvaraisia ja aina myös sitten tehty määräajaksi. Tässä todella tarvitaan sitten hyvää, selkeää, yksinkertaista neuvontaa. Ja yleensäkin, jo tämän muutoksen takia, tarvitaan hyvää neuvontaa, päivitystä ohjeille ja koulutuksia, ehdottomasti, jotta jokaisessa kunnassa sitten osataan toimia tämän uuden lain vaatimalla tavalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

Eräs kohta, johon vielä kiinnitän huomiota, on nämä laitteet, jotka todella ovat monimuotoisia ja myös monenlaisia, niissä on monenlaisia tasoja. Näiden toimivuuden varmistaminen on erittäin keskeistä, jotta se perustason puhdistusvaatimus sitten täyttyy, joka tuossa laissakin vaaditaan. Tältä sitten vaaditaan kyllä tarkkailua, niin kuin me valiokunnan mietinnössäkkin toteamme.

21.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama asia, jotta jää pöytäkirjoihin se, mitä tästä asiasta olen ollut koko tämän hankkeen ajan mieltä.

Jo alusta asti, kun tämä ensimmäinen esitys tuli... Jan-Erik Enestam oli muistamani mukaan silloin ympäristöministerinä, ja sitä edellinen ympäristöministeri, sosialidemokratien mandaatilla ollut ministeri, tätä jo valmisteli. Mutta on turha kiistellä siitä, kuka tämän aloitti, on epäviisasta keskustella siitä asiasta. Olen koko poliittisen historiani ajan ajatellut, että tämä hanke on järjetön. Olen sitä mieltä ollut koko ajan ja olen sen tuonut julki — se löytyy muun muassa vuoden 2004 keskustan puoluevaltuuskunnan kokouspöytäkirjasta, johon annoin lausuman, että tässä hommassa ei ole mitään järkeä — ja olen edelleen samaa mieltä.

Mitä tulee sen ilomantsilaisen mökinmummon talon varustuksiin, niin kyllä sivistys on levittänyt niin pitkälle, että siellä niissäkin mökeissä on vesijohdot ja viemärit, aivan kuten sivistysvaltiossa kuunaan on tapana olla, ja niissä mökeissä muuten on tänä päivänä jo valokuitukin, jotta siellä voidaan 100 megan laajakaistayhteydellä katsoa televisiota ja hoitaa nettipankit sun muut. Tällä hetkellähän tässä talossa on televisioyhteydet täysin poikki — että jos siitä sivistyksestä keskustellaan, niin siitä voidaan sitten keskustella. Mutta nämä kaikki sivistyksen antamat mahdollisuudet ja tekniikan antamat mahdollisuudet ovat kotikunnassani täysin käytössä. 100 megan laajakaista toimii, vesivessoja on käytetty pitkään ja puusaunaa lämmitetään — en tiedä, onko se ympäristörikos, mutta näin vain tehdään.

Joka tapauksessa tiedän, että pitkän kokemukseni aikana yhtään ilomantsilaista kaivoa tai itärajan ihmisten kaivoa ei ole jätevesijärjestelmien takia koskaan pilattu, ei ole tarvinnut uutta kaivoa yhteenkään taloon kaivaa sen takia. Elikkä tämä koko jätevesiasetus on täyttä hömppää, täyttä turhuutta, sen takia että valtiovalta lähtee yhtä kansanryhmää vastaan tällä keinoin toimimaan. Se on minun mielestäni suhteetonta, se on järjetöntä, ja sillä on joku muu päämäärä kuin ympäristönsuojelu.

Ympäristönsuojelua kannatan, mutta siinäkin asiassa pitää olla järki kädessä, ettei hulluuksia tehdä. Minkä takia satojatuhansia kuutioita sitä ihteään päästetään suoraan Itämereen? Edustaja Hassi, en ole nähnyt teidän missään puheenvuoroissanne vastustavan näitä kevättulvien aiheuttamia ongelmia, kun tässäkin kaupungissa lähes miljoonan ihmisen jätevedet menevät hetken aikaa suoraan Itämereen: kun eivät kerta kaikkiaan portit enää riitä eivätkä järjestelmät ota vastaan mitään, niin silloin avataan portit, jotta vältytään vielä isommilta vahingoilta. En tiedä, kenen vika se on, mutta jos te aiotte vähän priorisoida noita toimianne, niin kannattaa ehkä kohde valita vähän huolellisemmin. Sadattuhannet kuutiot sitä itseään on Naarvan mökinmummon pieneen pissaan verrattuna pikkuisen eri luokan asia, ja toivoisin, että tässä asiassa löytyisi järki. Sama koskee näitä maakuntakaavoja ja niihin tulevia viheryhteyksiä. Meidän kotimaakunnassa ei kerta kaikkiaan ole enää semmoisia uhkia, jotka tätä luontoa uhkaisivat. Ei ole tämä lakikaan, hallituksen esitys numero 128, mikään uhka näille ihmisille. Ainut uhka on se näköalattomuus ja se järjettömyys, mikä tässä maassa vallitsee, kun kaikki pitää saada tänne Etelä-Suomeen asumaan, siinä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

se tämän suomalaisen yhteiskunnan suuri ongelma. Se ei ole tämä jätevesiasetus tai siitä tehty laki.

Arvoisa herra puhemies! Hyväksi lopuksi vielä sanon sen, että tämän hankkeen tiimoilta edelleen eri Euroopan unionin rahoittamien hankkeiden kautta tänäkin päivänä maaseudulla kiertää kaiken maailman hankekoordinaattoreita, nuoria miehiä ja naisia, joilla on ympäristöministeriön hanke takanaan, ja he pelottelevat ihmisiä, että jos ette tee sitä ettekä tee tätä, niin joudutte sitten kadotukseen tai johonkin muuhun kirkonkiroukseen tai valtio antaa teille isot sakot. Nimittäin satuin pari kesää sitten, eräässä ilomantsilaisessa talossa ystävääni tervehtimässä kun kävin, tilanteeseen, jossa tällainen jätevesineuvoja tuli pelottelemaan talon väkeä, että kun teillä on tällainen järjestelmä ja täällä ei mikään toimi. Isäntä kertoi tälle nuorelle naiselle, miten asiat oikeasti ovat, ja sanoi, että olet aina tähän taloon tervetullut käymään, kahvit keitetään ja piirakat laitetaan pöytään, mutta jos tuomoisia puhut, niin pyydämme välittömästi poistumaan.

Elikkä tällä asialla on ihmisiä peloteltu, rahasteltu, uhkailtu ja tehty kaikki mahdolliset koiruudet, jotka rikoslaissa tunnetaan jollakin muulla nimikkeellä kuin kohteliaana käytöksenä. Vieläkö me tätä ilveilyä haluamme jatkaa? Toivon omalta osaltani hartaasti, että tämä ilveily loppuu tähän ja lopetetaan myös se maaseudun ihmisten jahtaaminen, koska jos joku siellä haluaa elää ja viljellä maata tai elää metsätaloudella tai jollakin muulla elinkeinolla, niin annetaan hänelle siihen aito mahdollisuus. Se on samanlainen Suomen kansalainen ja hyödyllinen kansalainen tässä maassa, kuten täällä kaupungissa asuvat ovat hyödyllisiä suomalaisia, arvostan heitä suuresti. Mutta kysymys ei ole ihmisten arvostamisesta, kysymys on siitä, että kohtelemme koko maata tasa-arvoisesti, ja sitä haluan peräänkuuluttaa tältäkin istunnolta. Olen sen aatteen vankkumaton kannattaja tänä päivänä ja vielä ensi vuonnakin.

21.44 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Meillä on vahva usko lainsäädäntöön, mutta myös terveen arkijärjen käyttö on sallittu. Tällaista omavastuuta, ihmisten omavastuuta lähiympäristöstään, ei voi liikaa korostaa.

Tampereella Kaukajärven ympäristössä tehdään yhdistysmuotoisesti työtä lähijärven hyväksi, ja aina se ei välttämättä onnistu. Siellä järjestetään vuosittain järven hyväksi Kaukajärven yliuinti, jonka varat käytetään siis järven puhdistustyön hyväksi. Muistan, kun vuonna 2014 pari päivää tuon tapahtuman jälkeen ainakin sata ihmistä sairastui vakavasti vatsatautiin. Syy ei tainnut ikinä selvitä, mutta sen verran tiedetään, että ihmisestä ne bakteerit ja jätökset ilmeisesti olivat peräisin, mitkä taudit aiheuttivat. Sellainen vastuu on meillä kaikilla. Valitettavasti joudun lähes viikoittain katsomaan uimarantaa, jossa käytetään kotieläimiä, koiria, viihdyttämässä ja tekemässä sitten tarpeitaan siellä, ja siihen liittyy merkittävä terveysriski. Ei sitä lainsäädännöllä voi eikä kaikkea pidä lähteä ohjeistamaan. Ihmisellä täytyy olla myös normaalia vastuuta lähiympäristöstään.

Itämerestä on puhuttu paljon. Se on yksi saastuneimmista ellei peräti saastunein maailman meristä valitettavasti, mutta siellä on paljon hyvääkin tapahtunut. Esimerkiksi Suomenlahden itäosa ja Pietarin jätevedet ovat paljon paremmalla mallilla kuin joitakin vuosia sitten. Ymmärtääkseni noin 90 prosenttia Pietarin jätevesistä nykyään puhdistetaan. Tosin on tietysti totta, että se 10 prosenttiakin vastaa melkoisen väkimäärän päästöjä. Kaliningradin alue on sitten toinen haaste Itämerellä, joka pitäisi saada ratkaistua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

21.46 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan jäsenten puheenvuorot tässä keskustelussa ovat olleet hyvin asiallisia myös hallituspuolueiden taholta, kiitos siitä edustajille Kiuru, Torniainen ja Kosonen.

Haluaisin nyt kommentoida lähinnä tätä edustaja Mäkelän väitettä siitä, että tässä korjataan ongelmaa, jota ei ole olemassa. Kuitenkin, kuten jo aikaisemmin totesin ja kuten myös ympäristövaliokunnan mietinnössä todetaan, haja-asutus ainakin vielä kaksi vuotta sitten aiheutti 13 prosenttia meidän vesistöjemme fosforikuormituksesta, siis siitä rehevöittävästä kuormituksesta, joka ruokkii sinilevää ja limoittumista, ja oli maatalouden jälkeen selvästi seuraavaksi suurin kuormituslähde. Kysymys ei ole olemattomasta ongelmasta, kysymys ei ole pelkästään Itämeren suojelusta, tosin siitäkin. Ensisijaisesti on kysymys ihmisten lähivesien suojelusta. Ja toistan vielä sen, mitä äsken totesin, että määrällisesti haja-asutusta on eniten Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan alueilla, ja näillä alueilla vesien, niiden omien lähivesien, ekologisen tilan parantamisen tarve on suurin ja kuormituksen päätyminen suuremmin vesistöön todennäköisintä. Nämä ovat kaikki myöskin rannikkoalueita, eli ne ovat paitsi näiden asukkaiden omien lähivesien kunnan myöskin Itämeren kunnan kannalta tärkeitä alueita.

Aivan kuten edustaja Kiuru totesi, Itämeri on edelleen yksi maailman saastuneimpia merialueita. Pietarin kaupungilla on suuri rooli, mutta Kotkan saariston kesämökkiläisenä, mieheni perheen kesä mökin kautta, olen voinut viimeisten 15 vuoden aikana todeta, että Pietarin jätevesien puhdistuksen parantaminen näkyy siellä jo veden kirkastumisena (Puhemies koputtaa) ja muun muassa näkösyvyyden kasvuna.

21.48 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vielä kommenttina tähän ongelman olemassaoloon ja sen suuruuteen. Haja-asutusalueet ja maaseutu ovat tyhjentyneet vuosikymmeniä, vuosisadan alusta varmaankin, mutta erityisesti 70-luvun jälkeen kaupungistuminen on aina vain kasvanut ja väestö maaseudulla vähentynyt. Oliko tämä ongelma olemassa esimerkiksi 50-luvulla, 60-luvulla, kun ihmisiä asui maaseudulla huomattavasti enemmän? En pysty uskomaan, että ulostaminen olisi absoluuttisesti lisääntynyt niistä vuosikymmenistä tähän vuosikymmeneen mennessä per henkilö. Eli kyllä tässä on nyt 2000-luvulla keksitty ihan uusi ongelma, jota aikaisemmin ei ollut keksittykään, ja sitä on lähdetty poikaamaan.

21.49 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Minä olen asunut maaseudulla 50-luvulla sekä ympäri vuoden yhden vuoden ajan lapsuudessani että lapsuuteni kaikki kesät, ja silloin kylä pääsääntö oli ulkokuussit, ja sellaisia kiinteistöjä, joissa edelleen on ulkokuussit ja kantovesi, mikä silloin oli aika yleinen käytäntö maalla myöskin vakituisissa asunnoissa, nämä määräykset eivät edelleenkään lainkaan koske, kuten ympäristövaliokunnan mietinnössä erikseen mainitaan.

21.50 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun tämä keskustelu kääntyi siihen, onko haja-asutusalueilla ongelma, niin ongelma on siinä, miten nykyistä jätevesiäsetusta tulkitaan eri puolilla Suomea, ja siinä tulkinnassa on erilaisuuksia hyvinkin paljon. Tämä hallituksen lakiesitys lähtee siitä, että nyt selkiytetään, milloin on tehtävä jotakin, miten on tehtävä jotakin, ja se raja on nyt asetettu siihen 100 metriin, siitä rakennuksen ulkoseinästä sinne vesistöön. Kun ollaan lähempänä sitä vesistöä, kerrotaan, mitä tehdään, ja kun ollaan kauempana kuin 100 metriä siitä vesistöä, niin ainoastaan silloin tehdään, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2016 vp

rakennukseen tehdään uudisrakentamiseen liittyviä tai verrattavia rakennustöitä. Nyt asiaa selkiytetään nimenomaan ja myöskin samalla kohtuullistetaan sitä, mitä on tehtävä. Kun sitten taas on näitä poikkeamia, niin niissä on sitä tulkintaa. Mutta kyllä suurin ongelma on se, että ihmiset eivät ole tienneet, milloin heidän tulee tehdä jotakin ja milloin taas ei tule tehdä. Ja kyllä tosiasia on, että kun tämä asetus aikanaan astui voimaan ja sitä korjattiin, niin — kuten edustaja Hoskonen omassa puheenvuorossaan on jo useasti tuonut esille — siellä kauppiaat kiersivät ja kertoivat taivaat ja mannut, miten ne puhdistuslaitteet toimivat, ja ihmiset rupesivat korjaamaan, kun ei olisi välttämättä tarvinnut tehdä mitään korjauksia. Nyt tätä asiaa selkiytetään, milloin tarvitsee tehdä ja miten tarvitsee tehdä.

21.52 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Juuri näin, kuten edustaja Torniaisen tuossa mainitsi, tässä prosessissa on ollut myös ikäviä vaiheita, nimenomaan markkinavomien toimesta, eli ihmisiä on johdettu harhaan, ja ihmiset ovat joutuneet maksamaan tolkkuttomia summia joistakin laitteista, jotka eivät edes toimi, ja tämä on todella valitettavaa ja tietenkin tuonut oman sävynsä tähän vyyhteen.

Mutta jos mennään vielä miettimään tätä Itämeren suojelua, niin tärkeä asia on tämänkin asetuksen lisäksi se, että myös risteilijöiden käymäläjätteet tullaan lähivuosina purkamaan vain satamien purkuasemille. Miettikää: seitsemän päivän aikana, kun risteilijät kulkevat Itämerellä niinkin pitkän ajan, 3 000 ihmisen käymäläjätteet saatetaan sitten heittää suoraan tuonne Itämereen, ja kun näitä risteilijöitä kulkee tuolla Itämerellä useita kesäisin, niin se on aivan järjetöntä toimintaa. Onneksi tähän ovat Itämeren ympäristön maat sitoutuneet nytten ja muutaman vuoden kuluttua tämä kielto asettuu voimaan, niin että saamme tämänkin asian vihdoinkin järjestykseen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.